

УДК 339.543-047.64(4ЄС)
DOI 10.33244/2617-5959.1(2).2018.194-207

Сушкова О. Є.,
к.е.н., доцент,
Університет ДФС України,
ORCID ID 0000-0002-8748-7864

СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ ЛАБОРАТОРІЙ ЄС

Стаття присвячена дослідженням специфіки діяльності митних лабораторій в Європейському Союзі з метою визначення підходів щодо здійснення експертної діяльності, які можуть стати перспективними та корисними з метою запровадження у роботі Департаменту податкових та митних експертиз ДФС. Актуальність теми дослідження обумовлена європінтеграційним курсом України, у зв'язку з чим вивчення і формування шляхів адаптації до національних реалій досвіду та сучасних підходів щодо роботи митних лабораторій в ЄС може бути досить корисним для України.

У результаті проведення дослідження визначено, що Європейські митні лабораторії є важливим інструментом для митних та податкових органів, тому що їхня робота має вирішальне значення для традиційних галузей митної, акцизної та сільськогосподарської політики, таких як аналіз з метою визначення тарифної класифікації, ставки мита та інших податків. Також митні лабораторії ЄС відіграють важливу роль в інших видах діяльності, зокрема операції щодо боротьби із шахрайством, визначення автентичності та походження продуктів, виявлення нелегального імпорту як наркотичних речовин та прекурсорів, захист споживачів від небезпечних вантажів або забруднюючих продуктів, захист навколошнього середовища та видів, що перебувають під загрозою зникнення.

Встановлено, що в рамках загальної мети підтримки функціонування та модернізації Європейського митного союзу митні лабораторії працюють одночасно для координації своєї діяльності та обміну досвідом. Для цього використовуються налагоджені зв'язки (в межах Європейського Союзу та у всьому світі), порівняльний аналіз, оцінка результатів, оновлення баз даних, співпраця з іншими зацікавленими сторонами та інформаційні ініціативи. При цьому CLEN постійно працює над розробкою нових методів роботи та способів співпраці, а також впровадження останніх досягнень у галузі технологій у роботу як самих митних лабораторій ЄС, так і на кордоні через удосконалення мобільних лабораторій та портативних пристрій.

Ключові слова: митна справа, митні експертизи, митні лабораторії, Європейський Союз, CLEN, зразки.

Сушкова Е. Е. Специфика деятельности таможенных лабораторий ЕС

Статья посвящена исследованию специфики деятельности таможенных лабораторий Европейского Союза с целью определения подходов к осуществлению экспертной деятельности, которые могут стать перспективными и полезными для внедрения в работу Департамента налоговых и таможенных экспертиз ГФС. Актуальность темы

исследования обусловлена евроинтеграционным курсом Украины, в связи с чем изучение и формирование путей адаптации к национальным реалиям опыта и современных подходов к работе таможенных лабораторий ЕС может быть очень полезным для Украины.

В результате проведения исследования определено, что европейские таможенные лаборатории являются важным инструментом для таможенных и налоговых органов, так как их работа имеет решающее значение для традиционных отраслей таможенной, акцизной и сельскохозяйственной политики, таких как анализ с целью определения тарифной классификации, ставки пошлины и других налогов. Также таможенные лаборатории ЕС играют важную роль в других видах деятельности, таких как операции по борьбе с мошенничеством, определения подлинности и происхождения продуктов, выявления нелегального импорта, например наркотические вещества и прекурсоры, защита потребителей от опасных грузов или загрязняющих продуктов, защита окружающей среды и видов находящихся под угрозой исчезновения.

Установлено, что в рамках общей цели поддержки функционирования и модернизации Европейского таможенного союза таможенные лаборатории работают вместе для координации своей деятельности и обмена опытом. Для этого используются налаженные связи (в пределах Европейского Союза и во всем мире), сравнительный анализ, оценка результатов, обновление баз данных, сотрудничество с другими заинтересованными сторонами и информационные инициативы. При этом CLEN постоянно работает над разработкой новых методов работы и способов сотрудничества, а также внедрением последних достижений в области технологий в работу как самих таможенных лабораторий ЕС, так и на границе через совершенствование мобильных лабораторий и портативных устройств.

Ключевые слова: таможенное дело, таможенные экспертизы, таможенные лаборатории, Европейский Союз, CLEN, образцы.

Метою статті є дослідити специфіку діяльності митних лабораторій у Європейському Союзі та визначити підходи щодо здійснення експертної діяльності, що можуть стати перспективними та корисними з метою запровадження у роботі українських лабораторій.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Європейські митні лабораторії є важливим інструментом для митних та податкових органів, оскільки їхня робота має вирішальне значення для традиційних галузей митної, акцизної та сільськогосподарської політики, таких як аналіз з метою визначення тарифної класифікації, ставки мита та інших податків. Проте з часом із змінами у торговельному середовищі змінювалася також і їхня роль. На сьогодні митні лабораторії ЄС відіграють важливу роль в інших видах діяльності, таких як операції щодо боротьби із шахрайством, визначення автентичності та походження продуктів, виявлення нелегального імпорту як наркотичні речовини та прекурсори, захист споживачів від небезпечних вантажів або забруднюючих продуктів, захист навколишнього середовища та видів, що перебувають під загрозою зникнення. Вивчення й адаптація до національних реалій досвіду та сучасних підходів щодо роботи митних лабораторій в ЄС може бути досить корисним для України, особливо враховуючи її євроінтеграційні амбіції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Вагомий внесок у розвиток науково-практичних засад митної справи зробили І. Г. Бережнюк, О. П. Гребельник, С. В. Додін, Ю. Дьомін, І. Іващук, В. П. Мартинюк, В. П. Науменко, П. В. Пашко [5], Д. В. Приймаченко, С. Терещенко, В. В. Ченцов [8] та

інші. При цьому дослідженю ключових питань та проблем, пов'язаних з проведенням митних експертіз, присвячені наукові праці багатьох вчених, зокрема В. Дишлової, А. В. Дусика, Г. Л. Карпенко [2], П. В. Пашка [5], О. М. Шевчука та інших. Дослідженю питань експертіз спеціальними митними органами України, статусу спеціалістів та експертів у своїх роботах присвячені праці Б. М. Габричидзе, Є. В. Додіна, В. Г. Драганова, Є. В. Жиряєвої, Л. В. Калаянової, А. Н. Козиріна, В. В. Прокопенко, О. П. Федотова. Однак за умов інтеграції України до європейського простору посилюється актуальність дослідження законодавчих основ та практики функціонування митних лабораторій ЄС, що дає можливість окреслити основні стратегічні напрями вдосконалення законодавчих, організаційно-методичних та практичних зasad здійснення експортної діяльності в митній справі України. Це обумовлює потребу у подальших наукових дослідженнях.

Виклад основного матеріалу. Митні лабораторії ЄС координуються *Європейською мережею митних лабораторій* (CLEN; раніше GCL, Група європейських митних лабораторій). Нині CLEN налічує 79 лабораторій і 10 мобільних лабораторій у 28 державах-членах Європейського Союзу. Митні лабораторії ЄС проводять експертну діяльність з метою підтримки роботи місцевих митних органів щодо контролю за дотриманням митного законодавства, а також обміну інформацією та досвідом зі своїми європейськими колегами з метою полегшення й координації дій на національних кордонах. Основними завданнями, які виконують митні лабораторії ЄС, є:

- хімічний аналіз для визначення тарифної та митної класифікації товарів;
- контроль за небезпечними речовинами (наприклад, пестицидами, забруднюючими речовинами, наркотиками, незаконними ліками тощо);
- визначення автентичності продуктів і відстеження підробок;
- поширення загального наукового досвіду між усіма митними департаментами.

Таким чином, європейські митні лабораторії відіграють важливу роль у:

- боротьбі з незаконним обігом товарів (наприклад, наркотиками або контрабандою);
- боротьбі із шахрайством;
- захисті споживачів і їхнього здоров'я;
- охороні навколошнього середовища;
- допомозі у боротьбі з тероризмом;
- забезпечені цілісності кордонів.

Діяльність CLEN здійснюється на спеціальній і добровільній основі самими митними лабораторіями, а митні лабораторії третіх країн можуть брати участь на певних умовах. Основні напрями роботи європейських митних лабораторій наведено у таблиці 1.

Таблиця 1
Основні напрями роботи європейських митних лабораторій

Micēj	Частка загальної активності
Акцизи, оподаткування енергії та інші податки	32 %
Митна тарифна номенклатура	30 %
Якість продукції, виявлення шахрайства і здоров'я споживачів	9 %
Загальна сільськогосподарська політика	7 %
Наркотичні та психотропні речовини	12 %
Інше (навколошне середовище, судова експертиза тощо)	10 %

Джерело: [9].

Персонал європейських митних лабораторій налічує близько 2 100 висококваліфікованих фахівців, більшість з яких є хіміками або вченими із суміжних областей (фізика, інженерія, мікробіологія). Також на відміну від української практики персонал лабораторій включає техніків та лаборантів, що супроводжують роботу хіміків (рис. 1 (а, б)). Але через різницю у місцевому законодавстві та політиці, а також значними відмінностями у кількості та типах товарів, що імпортують або експортують окремі держави-члени, існує необхідність диференціювати кількість фахівців і асортимент обладнання, що вони використовують, а також аналітичні методи, щодо яких вони спеціалізуються та акредитовані.

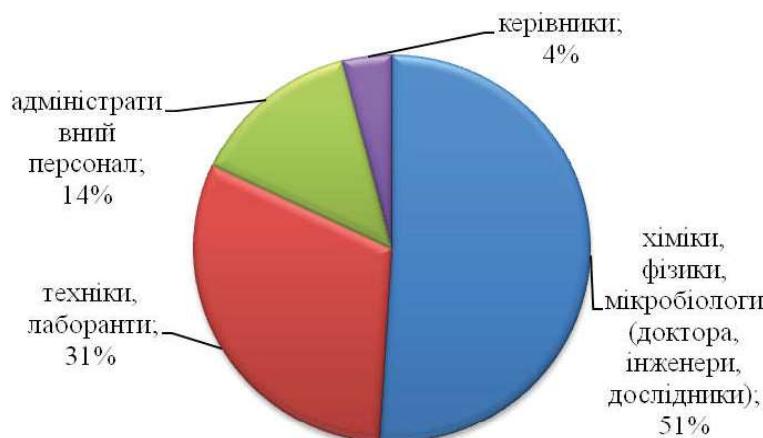

Рис. 1 (а). Структура персоналу європейських митних лабораторій

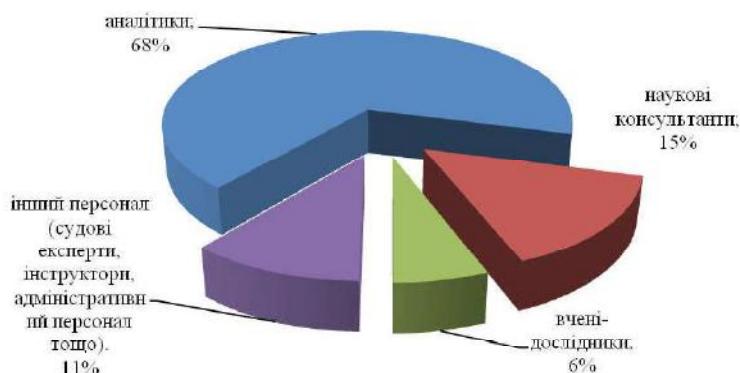

Рис. 1 (б). Структура фахівців європейських митних лабораторій

Джерело: складено на основі [9].

За рік мережа європейських митних лабораторій здійснює дослідження в середньому більше 460 000 зразків, з яких майже 220 000 пов'язані із завданнями митних служб і акцизного оподаткування. Аналіз зразків становить близько 75% усіх робіт, що виконуються

митними лабораторіями. Залежно від розміру лабораторії, кількість досліджених зразків коливається від кількох сотень до приблизно 30 000 на рік у найбільших лабораторіях.

Структура діяльності європейських митних лабораторій за товарною номенклатурою наведено у таблиці 2. Класичні завдання, пов’язані з митною справою та акцизним оподаткуванням (тарифною номенклатурою, дотриманням податкового законодавства та спільною сільськогосподарською політикою (САР), як і раніше, становлять $\frac{2}{3}$ роботи митних лабораторій. Проте відбувається збільшення частки досліджень наркотиків, якості продукції, а також пов’язаних із шахрайством, забезпеченням здоров’я споживачів та навколошнього середовища, інших питань безпеки. Типи зразків, що подані до митної лабораторії, можуть відрізнятися залежно від країни, але рис. 2 (а, б) надає середній огляд за усіма європейськими митними лабораторіями. Отже, наприклад, частка досліджень наркотиків у діяльності митних лабораторій може варіюватися в межах від 0 до 80 % між державами-членами, а питання безпеки можуть зайняти до 50 % робочого часу певної лабораторії.

Таблиця 2
Структура діяльності європейських митних лабораторій за товарною номенклатурою

Тип зразків, проаналізованих митними лабораторіями ЄС	% проаналізованих зразків
Харчові продукти та напої (продукти тваринного і рослинного походження і готові харчові продукти)	28,8
Мінеральні масла	22,2
Наркотичні та психотропні речовини / хімічні прекурсори	18,7
Тканини / взуття / шкіра та хутро	8,2
Хімічна або промислова продукція	6,1
Руди і неблагородні метали	2,7
Визначення деталей розробки	2,7
Кераміка і скло	2,6
Пластик / гума	2,0
Тютюнові вироби	1,8
Дерево / папір	1,0
Інші типи зразків	3,2

*Цифри були зібрані в Лабораторіях 2016 року.

Джерело: [9].

Потрібно зазначити, що більшість європейських митних лабораторій є частиною інформаційної системи, в якій весь процес проведення експертизи інтегрується в заявку, що дозволяє працівникам митниць заповнити електронну форму щодо запиту на роз’яснення митної класифікації чи пов’язаних з оподаткуванням питань та додати зображення відповідної партії продукції. Завдяки цій електронній системі митна лабораторія може заощадити час та заздалегідь інформувати свій персонал про те, які саме зразки потраплять на експертизу. У свою чергу, після проведення експертизи співробітники митниці також можуть отримати в електронному вигляді результати лабораторних досліджень.

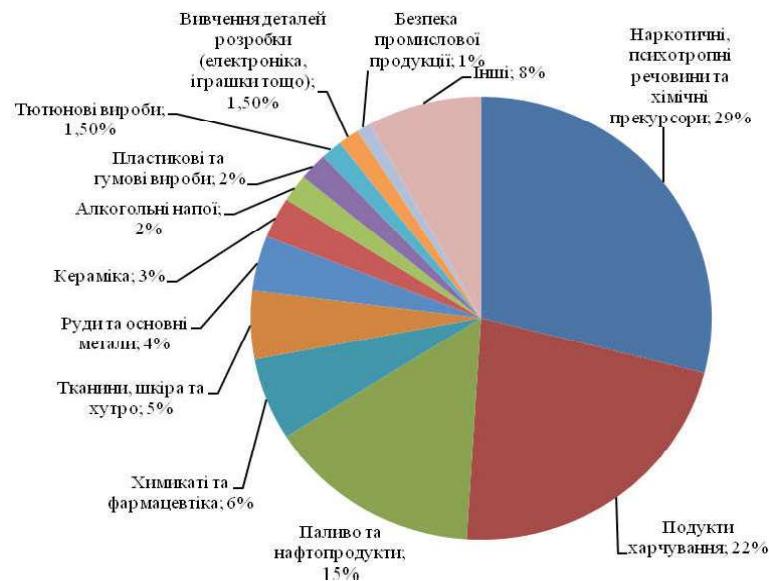

Рис. 2 (а). Структура діяльності європейських митних лабораторій за товарною номенклатурою

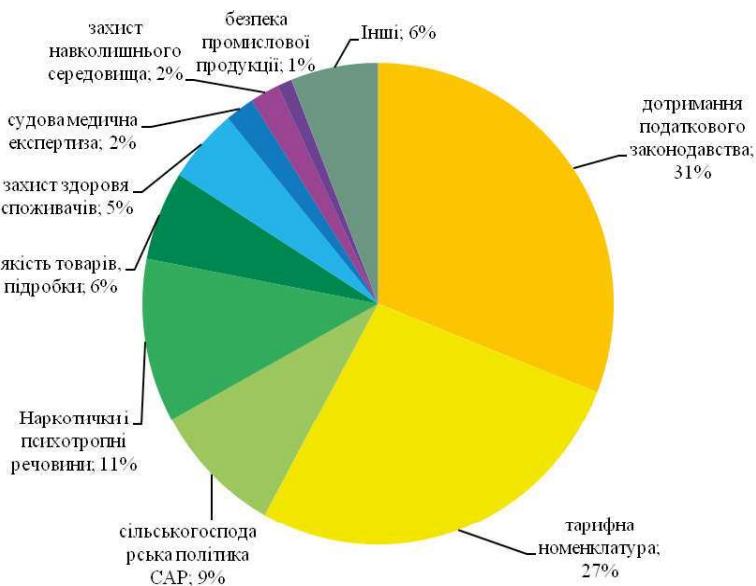

Рис. 2 (б). Структура діяльності європейських митних лабораторій за економічними напрямами, питаннями легальності та безпеки

Джерело: [9].

Одними з основних напрямів роботи європейських митних лабораторій є забезпечення захисту здоров'я споживачів. Митні лабораторії ЄС беруть участь у вирішенні ряду потенційних загроз для європейського добропуту, таких як торгівля незаконними наркотиками (незалежно від того, вони перевозяться людьми або у вантажах) та торгівля контрафактними (і потенційно небезпечними) товарами, наприклад підробленими фармацевтичними продуктами та новими психоактивними речовинами. Упродовж багатьох років митні лабораторії в ЄС працювали над виявленням продуктів, які більшою чи меншою мірою можуть становити ризик для здоров'я та безпеки широкої громадськості, наприклад:

- виявлення небезпечних або неавторизованих хімікатів, зокрема бісфенол А, у пляшках для годівлі або виділення первинних ароматичних амінів із поліамідної та меламінового пластикового посуду;
- виявлення нелегальних харчових добавок (наприклад, деякі консерванти на вміст незаконних гормонів, амфетамінів або ліків, що купуються через Інтернет) або добавок, вміст яких перевищує визначені законодавством ЄС норми;
- виявлення меламіну у дитячому харчуванні;
- виявлення пластикових іграшок для дітей до трьох років з високими концентраціями фталатів;
- виявлення черевиків, що містять надлишки свинцю та фталатів або диметилфумарату;
- виявлення неавторизованих активних речовин у косметиці, таких як гідрохіон.

Також у межах цього напряму митними лабораторіями ЄС здійснюється виявлення та ідентифікація нових психоактивних речовин (NPS), серед яких основними групами є синтетичні каннабіноїди та катіони.

Відповідно до європейської комплексної системи PDO/PGI для харчових продуктів митні лабораторії ЄС у співробітництві з іншими національними відомствами перевіряють також наявність на продуктах (вині, сирах, м'ясі або навіть піци) захисних позначок щодо їхнього походження та захисних географічних позначок.

Ще одним суттєвим напрямом роботи митних лабораторій ЄС є захист навколошнього середовища. Цей напрям є відносно нещодавнім доповненням до сфер діяльності митних лабораторій ЄС, однак досить важливим. Отже, митниці все частіше закликають надавати суспільнству інтегровані послуги та діяти як «єдине вікно», що охоплює не тільки традиційні фіскальні заходи, але також ряд інших функцій, включаючи екологічний захист. Це передбачає здійснення митними лабораторіями таких видів експертіз:

- виявлення речовин, що руйнують озоновий шар (наприклад, хлорфторуглерод у пінопласті);
- виявлення небезпечних речовин та стійких забруднювачів. Здійснюється перевірка на вміст важких металів, таких як свинець, кадмій, хром, мідь, ртуть, бром або шестивалентний хром у їжі (наприклад, харчові добавки), упаковці, посуді, взутті чи косметиці, пластмасі, електричних та електронних пристроях, кераміці та смолах, відходах. Відповідно до Європейського законодавства щодо реєстрації, оцінки, дозволу та обмеження хімічних речовин (REACH, EC 1907/2006) також проводиться виявлення нікелю, свинцю та кадмію у дорогоцінних каменях, а мило перевіряється на присутність солей ртути;
- виявлення видів дикої фауни та флори, що перебувають під загрозою зникнення та контролюються CITES (наприклад, деревини, риби тощо).

Також потрібно відмітити, що в сучасних умовах усе більшого значення набуває проведення дослідження безпосередньо на кордоні та застосування митними лабораторіями портативного обладнання (вміщується у сумці або багажнику автомобіля). У цьому напрямі вже успішно застосовується Raman, XRF та інфрачервоні технології у пошуках наркотиків, нових психоактивних речовин, прекурсорів та небезпечних хімікатів. Так, у деяких країнах для контролю наркотиків в аеропорту використовуються мобільні аналітичні прилади (іонічна мобільна спектрометрія, FTIR та Raman спектрометрія). Портативне обладнання XRF є цінним інструментом для визначення вмісту сірки в мінеральному маслі з метою боротьби з шахрайством з ними.

Отже, завдяки мобільним лабораторіям забезпечується швидке відстеження потенційних ризиків. Наприклад, з метою здійснення контролю за обігом акцизних товарів, зокрема мінеральних нафтопродуктів та алкогольних напоїв, мобільні лабораторії вимірюють усі необхідні аналітичні параметри для тарифної класифікації на кордоні. Отримані результати є ефективним інструментом боротьби з ввезенням з країн – не членів ЄС дешевих нафтопродуктів з більшим вмістом сірки або неправильним використанням нафтової «бази» та інструментом здійснення безперервного контролю за обігом алкогольних напоїв з метою виявлення небезпечних алкогольних напоїв (вміст метанолу). Додатковою перевагою проведення лабораторного дослідження у пункті пропуску через митний кордон також є збільшення взаємузгодженості в діях митників-хіміків та митників-офіцерів, що проводять процедури відбору проб.

Основними принципами роботи Європейських митних лабораторій є раціоналізація, координування й оптимізація використання людських і технічних ресурсів. Тому однією з найважливіших завдань CLEN – передбачити зміни в митному середовищі та забезпечити, щоб митні лабораторії були достатньою мірою підготовлені для задоволення як поточних, так і майбутніх завдань. Завдяки створенню певної мережі митних лабораторій ЄС, що характеризується взаємопов'язаністю та узгодженістю роботи між ними, CLEN дозволяє митним лабораторіям ЄС обмінятися досвідом та кращими практиками.

CLEN здійснює координацію роботи митних лабораторій ЄС за допомогою шести комплексних дій (рис. 3).

Дія 1 – Інтерактивний довідник аналітичних методів (Inter Laboratory Inventory of Analytical Determination, ILIADE). ILIADE – це спільні каталоги аналітичних методів, які спочатку були розроблені Італійським митним агентством і нині затверджені Європейською комісією. Його основна мета полягає у використанні митними лабораторіями ЄС загального гармонізованого підходу та підвищенні ефективності їхньої діяльності шляхом надання їм легкодоступної і найсучаснішої компіляції аналітичних методів, що використовуються для митних цілей, а також для контролю якості та автентичності товарів, охорони здоров'я споживачів й екологічного контролю.

База даних ILIADE містить понад 500 методів – офіційні аналітичні методи, міжнародні стандарти та внутрішні розроблені методи. Довідник ILIADE доступний для всіх державних митних лабораторій ЄС, а також за спеціальним запитом може надаватися доступ до списку методів та контактів для країн, що не є членами ЄС.

Дія 2 – Взаємні порівняння та перевірки методів, що забезпечує єдиний підхід щодо застосування митного контролю за товарами в ЄС шляхом гармонізації та перевірки методів, що використовуються митними лабораторіями, зокрема для тарифної класифікації, а також організації перевірки вмісту товарів. Ці методи спеціально

розроблені для митних цілей і охоплюють усі типи торгових продуктів, а саме: 1) кераміка та глиняний посуд; 2) молочні продукти; 3) продукти, які містять цукор; 4) рис; 5) горіхи та насіння; 6) продукти, що вимагають визначення додаткового коду («Meursing Table»); 7) мінеральні масла; 8) корм для домашніх тварин; 9) тютюн та тютюнові вироби; 10) парфуми, алкогольні напої та спиртові препарати; 11) нафтопродукти, розчинник жовтий 124 у газойлі; 12) текстиль.

Рис. 3. Заходи координації роботи Європейських митних лабораторій
Джерело: [9].

Кожна митна лабораторія ЄС бере участь у Схемах перевірки кваліфікації, які є важливим заходом для оцінки власної діяльності і способу роботи та підтвердження того, що результати є порівняними з іншими лабораторіями. Схема кожного дослідження залежить від його призначення, тобто чи мається на меті:

проводити спільні випробування для перевірки конкретного методу;

проводити порівняння різних методів та/або аналітичних протоколів, які використовуються для вимірювання одного і того ж аналіту;

оцінити діяльність лабораторій (Схема перевірки кваліфікації).

Дія 3 – Мережева якість. Майже всі європейські митні лабораторії підтримують свої системи якості на основі Стандарту якості до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій EN ISO/IEC 17025. Але незважаючи на те, що вимоги щодо якості є однаковими для всіх митних лабораторій держав-членів, їхне впровадження може відрізнятися залежно від кожної митної лабораторії та своєї специфічної системи якості. Основне завдання Дії 3 полягає в розробці єдиної політики якості для всіх митних лабораторій з метою забезпечення уніфікованого тлумачення нових стандартів та

встановлення основ для взаємної прийнятності даних тесту без необхідності повторного тестування продуктів і виробів, щодо яких здійснюється міжнародна торгівля.

Оскільки якість зразків досить важлива для подальшої лабораторної експертизи, Дія 3 також стосується й методології відбору проб для експертизи. *SAMANCTA* (*Довідник з відбору проб товарів для митних та податкових органів*) – це посібник із відбору зразків у формі інтернет-додатку, призначений для забезпечення послідовного набору інструкцій з відбору зразків для посадових осіб у всіх державах-членах ЄС. Він доступний 24 європейськими мовами. Основною метою *SAMANCTA* є підвищити якість зразків, отриманих для аналізу в лабораторіях; гармонізувати процедури відбору зразків по всій Європі; надати конструктивне керівництво щодо методів відбору зразків для кожного виду продукції. Додаток *SAMANCTA* складається з двох взаємопов'язаних розділів: загальної частини та картки відбору проб конкретних товарів (табл. 3). Крім того, додаток містить глосарій екзотичних назв з тарифною класифікацією місцевих товарів, а також частину, присвячену тренуванню. Детальна інформація щодо вибірки конкретних товарів міститься в так званих картах процедур відбору.

Таблиця 3
Структура *SAMANCTA*

Загальні розділи Спеціальної процедури відбору проб	Спеціальні процедури відбору проб
<ul style="list-style-type: none"> ■ терміни та визначення; ■ правова база керівництва; ■ охорона здоров'я та безпека; ■ стандарти (відповідні стандарти ISO та EN); ■ загальні принципи відбору зразків та обробки зразків; ■ інструменти відбору проб; ■ зразкові контейнери; ■ глосарій екзотичних імен; ■ навчальний посібник; ■ веб-сайт для митних лабораторій ЄС 	<ul style="list-style-type: none"> ■ опис товарів, що охоплюються; ■ мінімальний розмір кожного зразка; ■ європейські / стандарти ISO, які можуть застосовуватися; ■ специфічне законодавство; ■ необхідне обладнання; ■ заходи безпеки; ■ плани / методи відбору зразків; ■ приклад зберігання та транспортування; ■ коди IIS, на які поширюється картка

Джерело: [9].

Дія 4 – Комунікація та стратегія, що передбачає організацію та проведення великої кількості різних заходів (наприклад, Семінар Європейських митних хіміків), спрямованих на наукове та технічне спілкування й обмін думками, знаннями досвідом, і порівнювати різні практики між окремими митними лабораторіями, а також між CLEN та іншими інституційними партнерами, такими як служби Європейської Комісії, митні адміністрації та митні лабораторії країн, що не є членами ЄС. Такі заходи, як конференції, семінари тощо, також є прекрасною можливістю інформувати широку громадськість про діяльність митних лабораторій.

Окрім митні лабораторії ЄС здійснюють обмін документацією та проводять дискусії через електронну спільноту, що перебуває на європейській науковій платформі «Sinapse».

Дія 5 – Наукова експертиза (затвердження – 2009 рік), присвячена вивченню та вирішенню нових викликів для митних лабораторій та інших сфер, де митниця потребує

наукової підтримки. Для досягнення цієї мети було створено наукові митні інституції, які проводять наукові дослідження в межах діяльності CLEN та надають наукові роз'яснення на запити від митниці стосовно проведення експертиз (наприклад, щодо виявлення невідомих хімічних речовин). Основні напрями останніх наукових досліджень стосувалися такої проблематики, як:

- дизайнерські наркотики (нові психоактивні речовини);
- митні технології виявлення;
- рослини та рослинні продукти;
- митні технології виявлення (наприклад, сцинтиляційний підрахунок рідини), мобільні лабораторії та портативне обладнання;
- митно-тарифна реалізація норм Кодексу екологічних відходів;
- тютюн і тютюнові вироби;
- текстиль та взуття;
- визначення видів (Семінар з використання методів молекулярної біології та інших методів ідентифікації).

Дія 5 також передбачає організацію та проведення тренінгів з використанням спеціалізованих методів, наприклад LSC, який дозволяє краще ідентифікувати та кількісно оцінити біопродукти в контрольних зразках, що є важливим кроком для митного контролю, пов'язаного з розвитком біоекономіки.

Дія 6 – Європейський митний довідник хімічних речовин (*European Customs Inventory of Chemical Substances, ECICS* [10]), що є інформаційним інструментом, який спеціально розроблений для посадових осіб митних органів та суб'єктів господарювання, які беруть участь у митному декларуванні. Інформаційним ресурсом керує Генеральна дирекція Європейської Комісії з питань оподаткування та митної справи [11] і метою якого є чітко та легко ідентифікувати хімікати; правильно та легко класифікувати їх згідно з Комбінованою номенклатурою; дати їм назгу всіма мовами ЄС для цілей регулювання.

Довідник ECICS перебуває у вільному доступі в мережі Інтернет та нині містить понад 43 000 затверджених класифікацій хімічних речовин у митній номенклатурі мовами ЄС поряд з тарифною класифікацією в Комбінованій номенклатурі ЄС (восьмизначні CN коди), що заснована на розробленій ВТО «Гармонізованій системі опису та кодування товару» [6], завдяки чому ECICS може бути застосована у всьому світі. База даних ECICS регулярно оновлюється Генеральною дирекцією Європейської Комісії з питань оподаткування та митної справи за сприянням представників держав-членів у Комітеті митного кодексу – секція тарифної та статистичної номенклатури (сільське господарство / хімічний сектор).

Також довідник ECICS надає всю необхідну інформацію для швидкого й ефективного контролю та безпечного поводження митниками з хімічними речовинами.

Висновки і пропозиції. Таким чином, можна зробити висновок, що в рамках загальної мети підтримки функціонування та модернізації Європейського митного союзу митні лабораторії працюють одночасно для координації своєї діяльності та обміну досвідом. Для цього використовуються налагоджені зв'язки (в межах Європейського Союзу та у всьому світі), порівняльний аналіз, оцінка результатів, оновлення баз даних, співпраця з іншими зацікавленими сторонами та інформаційні ініціативи. При цьому CLEN постійно працює над розробкою нових методів роботи та способів співпраці, а

також впровадження останніх досягнень у галузі технологій у роботу як самих митних лабораторій ЄС, так і на кордоні через удосконалення мобільних лабораторій та портативних пристрій.

З точки зору формування стратегічних напрямів удосконалення роботи Департаменту податкових та митних експертіз ДФС корисним вважаємо такий досвід європейських митних лабораторій. По-перше, здатність митної лабораторії забезпечувати лабораторні дослідження й аналіз зразків для усіх митних та пов'язаних з ними цілей або шляхом своїх власних лабораторних досліджень, або шляхом координації зовнішніх послуг (наприклад, за умовами аутсорсингу). Крім того, відповідно до європейського досвіду у митних лабораторіях експерт не проводить дослідження без допомоги іншого спеціаліста, водночас як в Україні експерт здійснює всю роботу самостійно, що не може негативно не впливати на якість проведення експертизи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брачук А. О. Митні експертизи: поняття, характеристика та види / А. О. Брачук // Митна справа. – 2015. – № 3 (99). – С. 62–67.
2. Карпенко Г. Л. Організаційно-правовий механізм митних експертіз / Г. Л. Карпенко // LEXPORTUS. – 2017. – № 6. – С. 105–111.
3. Мельник О. Г. Митна експертиза : сутність, призначення та види / О. Г. Мельник, В. С. Хмаренко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.6. – С. 142–146.
4. Митний кодекс України : від 13 березня 2012 року № 4495-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. Митна справа України : підручник / П. В. Пашко, В. В. Ченцов, Н. В. Мережко та ін. ; за заг. ред. П. В. Пашка. – К. : Університет ДФС України, 2017. – 442 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 100).
6. Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів : від 14.06.1983 [Електронний ресурс] / Рада Митного Співробітництва. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_079/conv
7. Павлишин М. Л. Актуалізація проблем експертизи в митній і податковій системі / М. Л. Павлишин, Я. І. Ковалик, Є. Ш. Бурак // Митна справа. – 2013. – № 6 (90). – С. 109–113.
8. Ченцов В. Міжнародні стандарти модернізації митних адміністрацій / В. Ченцов // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2015. – Вип. 4 (27). – С. 219–230.
9. European Customs Laboratories [Електронний ресурс] // European Commission: Taxation and Customs Union. – Режим доступу : https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-controls/eu-customs-laboratories_en#role%20of%20customs%20laboratories
10. Європейський митний довідник хімічних речовин [Електронний ресурс] // European Commission: Taxation and Customs Union. – Режим доступу : https://ec.europa.eu/taxation_customs/online-services/eu-customs-inventory-chemical-substances_en
11. ECICS Consultation [Електронний ресурс] // European Commission: Taxation and Customs Union. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/ecics/chemicalsubstance_consultation.jsp?Lang=en

REFERENCES

1. Brachuk A. O. Mytni ekspertyzy : poniattia, kharakterystyka ta vydy / A. O. Brachuk // Mytna sprava. – 2015. – № 3 (99). – P. 62–67.
2. Karpenko G. L. Organizatsiino-pravovyi mekhanizm mytnykh ekspertyz / G. L. Karpenko // LEXPORTUS. – 2017. – № 6. – P. 105–111.
3. Mel'nyk O. G. Mytna ekspertyza : sutnist', pryznachennia ta vydy / O. G. Mel'nyk, V. S. Khmarenko // Naukovyi visnyk NLTU of Ukraine. – 2012. – Vol. 22.6. – P. 142–146.
4. Customs Code of Ukraine : 13.03.2012 № 4495-VI // Verkhovna Rada of Ukraine. – URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. Mytna sprava of Ukraine : pidruchnyk / P. V. Pashko, V. V. Chentsov, N. V. Merezhko ta in. ; za zag. red. P. V. Pashko. – K. : University SFC of Ukraine, 2017. – 442 p. – (Seriiia «Podatkova ta mytna sprava v Ukraine», Vol. 100).
6. Harmonized Commodity Description and Coding System: international convention : 14.06.1983 / The Customs Cooperation Council. – URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_079/conv
7. Pavlyshyn M. L. Aktualizatsiia problem ekspertyzy v mytnii i podatkovii systemi / M. L. Pavlyshyn, Ya. I. Kovalyk, Ye. Sh. Burak // Mytna sprava. – 2013. – № 6 (90). – C. 109–113.
8. Chentsov V. Mizhnarodni standarty modernizatsii mytnykh administratsii / V. Chentsov // Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia. – 2015. – Вип. 4 (27). – C. 219–230.
9. European Customs Laboratories // European Commission : Taxation and Customs Union. – URL : https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-controls/eu-customs-laboratories_en#role%20of%20customs%20laboratories
10. European Customs Inventory of Chemical Substances, ECICS // European Commission : Taxation and Customs Union. – URL : https://ec.europa.eu/taxation_customs/online-services/eu-customs-inventory-chemical-substances_en
11. ECICS Consultation // European Commission: Taxation and Customs Union. – URL : http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/ecics/chemicalsubstance_consultation.jsp?Lang=en

Sushkova E. About specifics of the European customs laboratory activity

The article is devoted to the study of the specifics of the European customs laboratories in order to determine approaches to the expert activities that may be perspective and useful for implementation in the work of the Department of tax and customs examinations of SFS. The relevance of the research topic is due to the European integration course of Ukraine, and therefore the study and formation of ways to adapt to the national realities of experience and modern approaches to the work of EU customs laboratories can be very useful for Ukraine.

As a result of the study, it was determined that European customs laboratories are an important tool for customs and tax authorities, since their work is crucial for traditional branches of customs, excise and agricultural sectors, such as analysis to determine tariff classification, duty rates and other taxes. Also, EU customs laboratories play an important role in other activities, such as anti-fraud operations, identifying the authenticity and origin of products, identifying illegal imports, such as narcotic substances and precursors, consumers

protecting from dangerous goods or polluting products, protecting the environment and endangered species.

It has been established that as a part of the overall goal of supporting the operation and modernization of the European Customs Union, customs laboratories work together to coordinate their activities and exchange experience. For this purpose, they use well-established links (within the European Union and around the world), comparative analysis, evaluation of results, updating of databases, cooperation with other stakeholders and information initiatives. At the same time, CLEN is constantly working on developing new methods and ways of cooperation, on introducing the latest technological advances to the work of the EU customs laboratories and at the border through the improvement of mobile laboratories and portable devices.

Key words: customs, customs examination, customs laboratories, the European Union, CLEN, samples.

Стаття надійшла до редколегії 14 грудня 2018 року